

DECIZIE

15 mai 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Stela Procopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Botnariuc Octavian, prin intermediul avocatului Cojocaru Dorin,

în cauza la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Botnariuc Octavian împotriva Consiliului mun. Chișinău, terți Negară Ivan și SRL „Absolut-Agro” cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Botnariuc Octavian, prin intermediul avocatului Cojocaru Dorin, și menținută hotărârea din 09 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La 05 iulie 2019, Botnariuc Octavian s-a adresat cu cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului municipal Chișinău, terți Negară Ivan și SRL „Absolut-Agro”, privind anularea deciziei nr. 9/41-1 din 16 ianuarie 2019 cu privire la autentificarea dreptului de proprietate privată comună asupra lotului de pământ aferent caselor de locuit din str-la XXXXXXX, 44 și 44/1, mun. Chișinău în privința lui Negară Ivan și SRL „Absolut-Agro”, obligarea emiterii actului administrativ cu privire la transmiterea gratuită în beneficiul proprietarilor caselor de locuit particulare nr. cadastrale XXXXXXX.01 și XXXXXXX.02 și a construcției accesorii cu număr cadastral XXXXXXX.03 din mun. Chișinău, str-la XXXXXXX, 44 și 44/1, în proprietate comună pe cote-părți, conform cotelor-părți proprietate deținute de către Botnariuc Octavian egală cu 64,87% și, respectiv, 35,13% deținută de Negară Galina și Negară Ivan din lotul de teren amplasat în mun. Chișinău, str-la XXXXXXX, 44 și 44/1, nr. cadastral XXXXXXX, încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii a invocat faptul că, Botnariuc Octavian, conform contractului de vânzare-cumpărare a obiectului la licitație nr. 7738 din 20 iulie 2018, încheiat de către Botnariuc Octavian cu Banca Comercială “Moldindconbank” SA,

autentificat de către notarul Gladîş Oleg, înregistrat în Registrul bunurilor imobile la 15 august 2018, nr. cadastral XXXXXXXX.01, de către Serviciul Cadastral Teritorial Chişinău al IP “Agenţia Servicii Publice”, începând cu data de 15 august 2018, dispune de dreptul de proprietate asupra casei de locuit individuală, cu nr. cadastral XXXXXXXX.01, cu suprafaţa de 116,7 m.p., situată (amplasată) în mun. Chişinău, sect. Rîşcani, str-la XXXXXXXX, 44, pe terenul aferent acestei case de locuit cu nr. cadastral XXXXXXXX, care la 31 decembrie 2002, în baza deciziei Primăriei mun. Chişinău nr. 29/14-5 din 26 decembrie 2002, este trecut în Registrul bunurilor imobile nr. 49434/2002, cu drept de proprietate după mun. Chişinău, fapt care se confirmă prin extrasul din Registrul bunurilor imobile nr. 0100/19/78503 din 29 mai 2019, eliberat de către Serviciul Cadastral Teritorial Chişinău al IP “Agenţia Servicii Publice”.

Astfel, conform informaţiei oficiale furnizată de către Serviciul Cadastral Teritorial Chişinău al IP “Agenţia Servicii Publice”, prin extrasul cu nr. 0100/19/78503 din 29 mai 2019, pe terenul de pământ cu nr. XXXXXXXX, care aparţine cu drept de proprietate mun. Chişinău, în afară de casa de locuit individuală cu nr. cadastral XXXXXXXX.01, cu suprafaţa totală de 116, 7 m.p., care-i aparţine cu drept de proprietate lui Botnariuc Octavian, mai sunt amplasate şi următoarele bunuri imobile (construcţii): casa de locuit individuală cu nr. cadastral XXXXXXXX.02, cu suprafaţa de 57,5 m.p., şi construcţia accesorie acestei case de locuit individuală cu nr. cadastral XXXXXXXX.03, cu suprafaţa de 5,7 m.p., care le aparţin cu drept de proprietate comună în devălmăşie soţilor Negara Galina şi Negara Ivan în baza contractului de vânzare- cumpărare nr. 5307 din 01 august 2007, fapt trecut în Registrul bunurilor imobile la 02 august 2007, nr. 0100/07/53577.

Reclamantul a făcut trimitere la prevederile art. 11 din Codul funciar, potrivit căruia proprietarii (coproprietarii) caselor de locuit individuale din municipii, oraşe şi sate, sunt în drept să primească gratuit în proprietate, de la administraţia publică locală, terenul aferent casei (caselor) lor individuală(e) de locuit proporţional cotelor (suprafeţelor) deţinute de către ei din casele de locuit individuale amplasate pe terenul de pământ respectiv, aferent acestor case de locuit individuale.

Potrivit reclamantului, în cazul dat, ţinând cont de prevederile art. 11 din Codul funciar, Botnariuc Octavian, în calitate de proprietar al casei de locuit în cauză, cu nr. cadastral XXXXXXXX.01, din mun. Chişinău, str-la XXXXXXXX, 44, începând cu data de 15 august 2018, a dobândit dreptul legal, de a primi gratuit în proprietate, de la Administraţia Publică Locală a mun. Chişinău, în comun cu soţii Negara Galina şi Negara Ivan, proporţional cotelor-părţi din suprafaţa totală a construcţiilor amplasate pe acest teren de pământ, aliate în proprietatea reclamantului, lotul de pământ în cauză cu nr. cadastral XXXXXXXX, cu suprafaţa de 0,05 ha.

Respectiv, începând cu data de 15 august 2018, SRL „Absolut-Agro” a pierdut dreptul legal prevăzut de legislaţia în vigoare de a dobândi în proprietate de la Administraţia Publică Locală a mun. Chişinău, lotul de pământ în cauză de pe lângă casele de locuit individuale în cauză cu nr. cadastral XXXXXXXX sau a unei părţi (fracţiuni) din el.

La 16 ianuarie .2019, prin decizia Consiliului Municipal Chişinău cu nr. 9/41-1, contrar prevederilor art. 11 din Codul funciar, s-a decis autentificarea dreptului de proprietate privată comună, conform cotelor-părţi din imobilul (imobilele deţinute), câte 1/2 cotă-parte ideală din lotul de pământ aferent caselor de locuit din str-la

XXXXXXX, 44 și 44/1, din mun. Chișinău, cu suprafața de 0,05 ha, pentru exploatarea și deservirea caselor de locuit particulare amplasate pe acest teren lui Ivan Negara, fără plată, și SRL „Absolut-Agro”, în urma vânzării-cumpărării la preț normativ.

Reclamantul consideră că, prin decizia Consiliului Municipal Chișinău cu nr. 9/41-1 din 16 ianuarie 2019, reclamantului i-a fost încălcat dreptul legal prevăzut de art. 11 din Codul funciar de a primi gratuit de la Administrația Publică Locală a mun. Chișinău, în proprietate, proporțional cotei-părți din suprafața totală a imobilelor amplasate pe acest teren (lot) de pământ, cota-parte respectivă din lotul de pământ cu nr. cadastral XXXXXXXX, cu suprafața totală de 0,05 ha, în mărime de 64, 87%, adică în mărime de 324,35 m.p.

Prin scrisoarea Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului Municipal Chișinău cu nr. 01/1-09-1702 din 11 iunie 2019, reclamantul a fost informat că, admiterea cererii prelabile din 06 iunie 2019 a fost condiționată de prezentarea de către Botnariuc Octavian, Direcției în cauză, a unui Acord cu noile cote-părți, încheiat notarial cu soții Negara Galina și Negara Ivan, lucru care este imposibil pe motivul refuzului lor de a încheia un asemenea acord.

Reieșind din cele expuse, reclamantul Botnariuc Octavian a solicitat anularea deciziei nr. 9/41-1 din 16 ianuarie 2019 cu privire la autentificarea dreptului de proprietate privată comună asupra lotului de pământ aferent caselor de locuit din str-la XXXXXXXX, 44 și 44/1, mun. Chișinău în privința lui Negară Ivan și SRL „Absolut-Agro”, obligarea emiterii actului administrativ cu privire la transmiterea gratuită în beneficiul proprietarilor caselor de locuit particulare nr. cadastrale XXXXXXXX.01 și XXXXXXXX.02 și a construcției accesorii cu număr cadastral XXXXXXXX.03 din mun. Chișinău, str-la XXXXXXXX, 44 și 44/1, în proprietate comună pe cote-părți, conform cotelor-părți proprietate deținute de către Botnariuc Octavian egală cu 64,87% și, respectiv, 35,13% deținută de Negară Galina și Negară Ivan din lotul de teren amplasat în mun. Chișinău, str-la XXXXXXXX, 44 și 44/1, nr. cadastral XXXXXXXX, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 09 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea în contencios administrativ depusă de Botnariuc Octavian împotriva Consiliului mun. Chișinău, terți Negară Ivan și SRL „Absolut-Agro” privind contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Botnariuc Octavian, prin intermediul avocatului Cojocaru Dorin, și menținută hotărârea din 09 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că, transmiterea gratuită în beneficiul proprietarilor caselor de locuit particulare nr. cadastrale XXXXXXXX.01 și XXXXXXXX.02 și a construcției accesorii cu număr cadastral XXXXXXXX.03 din mun. Chișinău, str-la XXXXXXXX, 44 și 44/1, poate fi posibilă numai după prezentarea unui acord/declarație, autentificat notarial, privind aprecierea procentuală/cote-părți asupra terenului pentru fiecare coproprietar. Totodată, instanța a notat că, transmiterea în proprietate a terenului va fi posibilă doar după respectarea tuturor condițiilor enunțate. Subsecvent, completul a constatat că solicitările apelantului, expuse în cererea acesteia și în acțiunea înaintată, sunt

neîntemeiate, motiv pentru care respingerea acestora de către autoritatea publică și, respectiv, de către prima instanță, este legală, fondată și justificată.

La 24 februarie 2023, Botnariuc Octavian, prin intermediul avocatului Cojocaru Dorin, a înaintat recurs împotriva deciziei din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

La 27 martie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat copia cererii de recurs participanților la proces (f.d. 184).

La 27 aprilie 2023, Negară Ivan, prin intermediul avocatului Dobre Lilia, a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând respingerea acesteia (f.d. 186-188).

Consiliul mun. Chișinău și SRL „Absolut-Agro” nu au făcut uz de dreptul lor de a se expune asupra recursului printr-o referință.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia „Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente se deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea recursului, va aplica prevederile cu privire la temeiurile declarării recursului din Codul administrativ în redacția în vigoare la data declarării acestuia.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de recurs constată că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 18 octombrie 2022, dispozitivul fiind notificat participanților la proces prin poșta electronică la 27 octombrie 2022 (f.d. 171), iar decizia motivată le-a fost comunicată la 30 ianuarie 2023 (f.d. 173).

Instanța de recurs atrage atenția că dispozitivul deciziei a fost expediat avocatului recurentului, Cojocaru Dorin, însă potrivit extrasului din poșta electronică, a fost indicat un e-mail greșit – orin.cojocaru28@gmail.com, pe când

adresa electronică corectă este dorin.cojocaru28@gmail.com, astfel se constată că a fost omisă litera „d”. Respectiv, Completul de judecată ajunge la concluzia că reprezentantul recurentului nu a recepționat dispozitivul deciziei.

Astfel, depunerea motivării recursului la 24 februarie 2023 (f.d. 177-181), este în termen.

În motivarea recursului, Botnariuc Octavian, prin intermediul avocatului Cojocaru Dorin, a indicat că soluția instanței de apel este una eronată, invocând argumente similare celor din cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

În acord cu prevederile art. 193 alin. (3), (3¹) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători.

În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.

Verificând decizia din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată consideră că acesta este admisibil și urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, pentru considerentele ce vor fi arătate în continuare.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ (în vigoare la data declarării recursului), examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Materialele cauzei atestă că, la 05 iulie 2019, Botnariuc Octavian s-a adresat cu cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului municipal Chișinău, terți Negară Ivan și SRL „Absolut-Agro”, privind anularea deciziei nr. 9/41-1 din 16 ianuarie 2019 cu privire la autentificarea dreptului de proprietate privată comună asupra lotului de pământ aferent caselor de locuit din str-la XXXXXXXX, 44 și 44/1, mun. Chișinău în privința lui Negară Ivan și SRL „Absolut-Agro”, obligarea emiterii actului administrativ cu privire la transmiterea gratuită în beneficiul proprietarilor caselor de locuit particulare nr. cadastrale XXXXXXXX.01 și XXXXXXXX.02 și a construcției accesorii cu număr cadastral XXXXXXXX.03 din mun. Chișinău, str-la XXXXXXXX, 44 și 44/1, în proprietate comună pe cote-părți, conform cotelor-părți proprietate deținute de către Botnariuc Octavian egală cu 64,87% și, respectiv, 35,13% deținută de Negară Galina și Negară Ivan din lotul de teren amplasat în mun. Chișinău, str-la XXXXXXXX, 44 și 44/1, nr. cadastral XXXXXXXX, încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 09 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea în contencios administrativ depusă de Botnariuc Octavian împotriva Consiliului mun. Chișinău, terți Negară Ivan și SRL „Absolut-Agro” privind contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Botnariuc Octavian, prin intermediul avocatului Cojocaru Dorin, și menținută hotărârea din 09 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Analizând motivele soluției supuse criticii în recursul declarat de Botnariuc Octavian, prin intermediul avocatului Cojocaru Dorin, Completul de judecată ajunge la concluzia că decizia instanței de apel nu poate fi menținută, or aceasta prezintă deficiențe în motivare. Instanța de apel s-a abținut de a da un răspuns convingător la expunerile de bază invocate de apelant. Argumentele formulate în fața sa nu au fost clarificate, deși ultima avea obligația de a se pronunța asupra fiecărui argument, astfel ca acestea să fie răsturnate, pentru a da posibilitate instanței de recurs să exercite controlul judiciar a soluției pronunțate.

Astfel, Completul de judecată al instanței de recurs atrage atenția asupra faptului că decizia instanței de apel creează o impresie rezonabilă de superficialitate.

Instanța de recurs consideră că instanța de apel nu a furnizat o motivare adecvată și clară în ceea ce vizează dreptul SRL „Absolut-Agro” de a obține în proprietate un teren aferent unei construcții pe care, la momentul emiterii actului administrativ litigios, nu-l mai deținea în proprietate.

Potrivit actelor anexate la materialele cauzei, în baza contractului de vânzare-cumpărare a obiectului la licitație nr. 7738 din 20 iulie 2018, Botnariuc Octavian dispune de dreptul de proprietate asupra casei de locuit individuală, cu nr. cadastral XXXXXXXX.01, cu suprafața de 116,7 m.p., situată în mun. Chișinău, sect. Rîșcani, str-la XXXXXXXX 44. Terenul aferent casei de locuit cu nr. cadastral XXXXXXXX, la data de 31 decembrie 2002, în baza deciziei Primăriei mun. Chișinău nr. 29/14-5 din 26 decembrie 2002, este trecut în Registrul bunurilor imobile nr. 49434/2002, cu drept de proprietate după mun. Chișinău, fapt care se confirmă prin extrasul din Registrul bunurilor imobile nr. 0100/19/78503 din 29 mai 2019, eliberat de către Serviciul Cadastral Teritorial Chișinău al I.P. “Agenția Servicii Publice”.

Conform extrasului emis de către Serviciul Cadastral Teritorial Chișinău al I.P. “Agenția Servicii Publice”, pe terenul de pământ cu nr. XXXXXXXX, care aparține cu drept de proprietate mun. Chișinău, în afară de casa de locuit individuală cu nr. cadastral XXXXXXXX.01, cu suprafața totală de 116, 7 m.p., mai sunt amplasate bunuri imobile (construcții): casa de locuit individuală cu nr. cadastral XXXXXXXX.02, cu suprafața de 57,5 m.p. și construcția accesorie acestei case de locuit individuală, cu nr. cadastral XXXXXXXX.03, cu suprafața de 5,7 m.p., care le aparțin cu drept de proprietate comună în devălmășie soților Negara Galina și Negara Ivan.

Prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 9/41-1 din 16 ianuarie 2019 s-a decis: autentificarea dreptului de proprietate privată comună, conform cotelor-părți din imobil, lui Ivan Negara, (cotă-parte fără plată) și SRL „Absolut-Agro”, (1/2 cotă parte în urma vânzării-cumpărării la preț normativ), asupra lotului de pământ cu suprafața de 509 mp din str-la XXXXXXXX 44 și 44/1, pentru exploatarea și deservirea caselor de locuit particulare, se exclud pozițiile nr. 499 și nr. 500 din anexa nr. 1 a deciziei Primăriei municipiului Chișinău nr. 29/14-5 din 26 decembrie

2002 „Cu privire la aprobarea planurilor cadastrale ale loturilor de pământ aferente caselor de locuit particulare din municipiul Chișinău”.

Astfel instanța de recurs atrage atenția asupra faptului că la data emiterii deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 9/41-1 din 16 ianuarie 2019, SRL „Absolut-Agro” nu mai deținea dreptul de proprietate asupra casei de locuit individuală, cu nr. cadastral XXXXXXXX.01, cu suprafața de 116,7 m.p., situată în mun. Chișinău, sect. Rîșcani, str-la XXXXXXXX, 44, aceasta fiind înstrăinată lui Botnariuc Octavian în baza contractului de vânzare-cumpărare a obiectului la licitație nr. 7738 din 20 iulie 2018.

Instanța de apel nu a dat apreciere nici răspunsului Direcției Generale, Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare nr. 01/1-09-1702 din 11 iunie 2019, prin care Botnariuc Octavian a fost informat că, pentru admiterea cererii prealabile din 06 iunie 2019, acesta trebuie să prezinte Direcției în cauză, a unui Acord cu noile cote-părți, încheiat notarial cu soții Negara Galina și Negara Ivan, iar în baza Acordului cu privire la calcularea cotelor-părți se vor perfectă modificările necesare în documentația cadastrală. Or, fiind în litigiu cu Negara Galina și Negara Ivan, este puțin probabil ca recurentul să ajungă la un numitor comun cu aceștia și să încheie benevol acordul solicitat. Pe de altă parte, acest răspuns, precum și decizia contestată, urmau a fi apreciate prin prisma legalității și temeiniciei, cu stabilirea existenței dreptului unei persoane de a obține în proprietate un teren aferent unui bun imobil care nu-i aparține, precum și legalitatea unei asemenea condiționări în situația în care terenul nu mai este în proprietate municipală.

Este de menționat că instanța de apel, analizând normele aplicabile speței, a conchis că legiuitorul identifică că terenurile aferente caselor de locuit cu mai multe apartamente privatizate, care nu constituie blocuri, sunt atribuite în proprietate comună în diviziune proprietarilor apartamentelor, proporțional suprafeței privatizate de fiecare, dar a omis să răspundă la întrebarea cum terenul aferent în litigiu a ajuns în proprietatea unei persoane juridice care nu este proprietar al construcției. Totodată, instanța menționează despre posibilitatea transmiterii în proprietatea recurentului a terenului aferent doar după respectarea tuturor condițiilor, fără a face o analiză în ce măsură aceleași condiții au fost respectate de către SRL „Absolut-Agro” la autentificarea dreptului de proprietate privată comună asupra terenului respectiv.

Dacă instanța de judecată nu a motivat de unde rezultă dreptul SRL „Absolut-Agro” de a obține în proprietate un teren aferent unei construcții pe care, la momentul emiterii actului administrativ litigios, nu-l mai deținea în proprietate, și nu a motivat legalitatea și temeinicia actului administrativ contestat, aceasta poate ridica întrebări cu privire la motivele acestei decizii. În lipsa unei motivări clare, există incertitudini în ceea ce privește raționamentul instanței și modul în care a fost aplicată legea în acest caz.

În conexiunea circumstanțelor expuse cu normele legale citate supra, instanța de recurs ajunge la concluzia că soluția adoptată de către instanța de apel este nemotivată.

În conformitate cu prevederile art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Potrivit art. 239 din Codul procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Prin urmare, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel incorect a constatat și elucidat circumstanțele cauzei și probele prezentate în cest sens, limitându-se doar la aspectele constatate de către instanța de fond. Or, în conformitate cu art. 373 alin.(5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că efectul art. 6 § 1 din Convenție este, inter alia, de a plasa un „tribunal” sub o obligație de a efectua o examinare adecvată a declarațiilor, argumentelor și probelor, fără a prejudicia evaluarea acestora sau a faptului dacă ele sunt relevante pentru decizia sa.

Corelând prevederile legale procedurale naționale cu jurisprudența CtEDO referitor la obligația instanțelor naționale de a-și motiva soluțiile, instanța de recurs conchide că circumstanțele expuse anterior denotă că instanța de apel nu și-a îndeplinit obligațiile. Iar aceasta nu poate echivala decât cu încălcarea dreptului la un proces echitabil al recurenteii, inclusiv dreptul de acces liber la justiție în raport cu obligația instanței de „a auzi” justițiabilii, garantat de art. 20 din Constituție și art. 6 § 1 din Convenție.

În concluzie, fiind constatate încălcările menționate, Completul de judecată consideră că singura soluție legală și rezonabilă este casarea integrală a deciziei și trimiterea spre rejudecare a cauzei.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele importante și probele administrate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al participanților la proces la un proces echitabil.

Conform art. 258 alin. (3), art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Botnariuc Octavian, prin intermediul avocatului Cojocaru Dorin.

Se casează integral decizia din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Botnariuc Octavian împotriva Consiliului mun. Chișinău, terți Negară Ivan și SRL „Absolut-Agro” cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, și se restituie cauza spre rejudecare, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc